

prof. dr hab. Aleksandra Grucza-Rogalska

dziedzina sztuki, dyscyplina sztuki muzyczne

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

RECENZJA

dorobku artystycznego, naukowego, dydaktycznego i działalności organizacyjnej oraz dzieła artystycznego **dr. Dawida Kusza OP** w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne

Zleceniodawca recenzji

Rada do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, (uchwała nr 30/2024 z dnia 17.06.2024 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Dawidowi Kuszowi w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne), działając na podstawie art.221 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.), par. 8 oraz 10 ust. 2 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, a także uchwały Nr 31/2019 Senatu tejże uczelni z dnia 26.09.2019 r.; z późn. zm. oraz pisma Rady Doskonałości Naukowej Nr DRKN.Z8.400.10.2024 z dnia 5.06.2024 r.

Zawartość dokumentacji

Do przekazanej przez Radę do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w/w uchwały została dołączona następująca dokumentacja:

1. uchwała nr 30/2024 z dnia 17.06.2024 r. Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Dawidowi Kuszowi w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne wraz z pismem przewodnim Przewodniczącej ww. Rady dr hab. Moniki Gardoń-Preinl, prof. AMKP;
2. dokumentacja złożona przez Habilitanta na nośniku pendrive:
 - a) dzieło artystyczne (dołączone dodatkowo także w postaci płyty CD): *Alma Redemptoris Mater – Dawid Kusz OP*,
 - b) wniosek przewodni dr. Dawida Kusza OP z dnia 26.03.2024 r. do Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej w Warszawie,
 - c) dane wnioskodawcy,

- d) kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora,
- e) autoreferat,
- f) wykaz osiągnięć artystycznych,
- g) oświadczenie dr. Dawida Kusza OP,
- h) oświadczenia wykonawców.

Podstawowe informacje o Habilitancie

Dawid Kusz OP urodzony [REDAKTOWANE] w Rzeszowie, w latach 1998-2005 odbył studia w Kolegium Teologiczno-Filozoficznym OO. Dominikanów, które zwińczył przyjęciem święceń kapłańskich. Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie na Wydziale Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej, na Kierunku Edukacja Artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, specjalność – Prowadzenie Zespołów Wokalnych i Wokalno-Instrumentalnych oraz Nauczanie Przedmiotów Muzyczno-Teoretycznych (dyplom z wyróżnieniem w 2011 r.). W roku 2012 rozpoczął studia w specjalności kompozycja licencjackie w klasie prof. Zbigniewa Bujarskiego a następnie magisterskie w klasie prof. Józefa Rychlika, które ukończył w 2016 r. W roku 2014 w tejże uczelni uzyskał stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej: dyrygentura nadany uchwałą Rady Wydziału Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej „Forma mszy w aspekcie liturgicznym, muzycznym i wykonawczym na przykładzie XVIII-XIX wiecznych muzycznych zbiorów OO. Dominikanów w Gidlach”. Promotorem przewodu doktorskiego był prof. dr hab. Stanisław Krawczyński, natomiast recenzentami prof. dr hab. Wiesław Delimat i dr hab. Włodzimierz Siedlik. Jak wynika z dokumentacji, Kandydat nie ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego. O. Dawid Kusz OP jest wykładowcą przedmiotów muzyczno-teoretycznych (na stanowisku adiunkta) na kierunku Muzyka Kościelna Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Dr Dawid Kusz OP jest księdzem, zakonnikiem, Dominikaninem, wszechstronnie wykształconym muzykiem - dyrygentem, kompozytorem i pedagogiem. W swej działalności artystycznej, naukowej, organizacyjnej i dydaktycznej łączy wszystkie zagadnienia życia duchowego i muzycznego.

Ocena dorobku artystycznego

Swoją działalność zawodową Habilitant przedstawił w dokumentacji w sposób kompleksowy, opisując osiągnięcia przed uzyskaniem stopnia doktora, jak i po uzyskaniu stopnia doktora sztuki muzycznej. W niniejszej recenzji ocenie podlegają wszelkie działania artystyczne, naukowe, dydaktyczne i organizacyjne po uzyskaniu stopnia doktora, bowiem wcześniejsza dokumentacja została już oceniona w 2014 roku.

Przedstawiony przez o. Dawida Kusza dorobek twórczy wykazuje działalność koncertową w roli dyrygenta, kierownika artystycznego, kompozytora, wokalisty ale i okazjonalnie gitarzysty. Spośród wymienionych, najczęstszą formą działalności artystycznej, jaką przedstawił Habilitant jest prowadzenie zespołów wokalnych i wokalno-instrumentalnych od pulpitu dyrygenckiego. Spośród 64 wymienionych koncertów, aż 54 zostały zrealizowane po uzyskaniu

stopnia doktora. Należy więc stwierdzić zwiększenie aktywności artystycznej o. Dawida Kusza OP po 2014 roku.

Dorobek artystyczny Habilitanta to efekt twórczej pracy z następującymi zespołami wokalnymi Krakowa, Lublina, Wrocławia:

1. Chór Kameralny *Sancta Trinitas* (Kraków)
2. Zespół Wokalny *Singet* (Kraków)
3. Chór Dominikańskiego Ośrodka Liturgicznego (Kraków)
4. Chór *Sonus Veritatis* (Lublin)
5. Chór Międzyuczelnianego Instytutu Muzyki Kościelnej (Kraków)
6. Chór UPJPII w Krakowie *Psalmodia*
7. Schola OP Wrocław
8. Wrocławski Chór Kameralny *Rondo*
9. Chór Instytutu Muzyki Kościelnej (Kraków)
10. Chór Uczestników Warsztatów *In Unitate*
11. Chór Światowych Dni Młodzieży (Kraków)

oraz instrumentalnymi Pragi, Rzeszowa i Krakowa:

1. Orkiestra *Camerata Bohemiana* (Praga)
2. Orkiestra Kameralna *Fresco Sonare* (Kraków)
3. Orkiestra Kameralna Instrumentów Dawnych (Kraków)
4. Rzeszowska Orkiestra Kameralna
5. Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej (Rzeszów)
6. Orkiestra Symfoniczna *Passion Art.* (Kraków)
7. Orkiestra Światowych Dni Młodzieży (Kraków)
8. *Airis String Quartet* (Kraków).

O. Dawid Kusz OP jest współzałożycielem i dyrygentem Chóru Kameralnego *Sancta Trinitas*, który, jak twierdzi Habilitant, jest niezmiernie ważnym elementem w Jego pracy artystycznej. (cytuje): „*Dzięki niemu nie tylko mogę wykonywać swoje utwory, ale także realizować „marzenie”, jakim jest przybliżanie słuchaczom współczesnej muzyki religijnej, zwłaszcza tej, która w swoich założeniach nawiązuje do tradycji. W tym celu regularnie w ciągu roku organizuję kilka koncertów, wykonując głównie swoje kompozycje, ale także inne utwory ze współczesnej literatury muzycznej, jak przykładowo: polskie prawykonanie utworu Ave Maris Stella na chór mieszany i organy, francuskiego kompozytora Rémiiego Gousseau, ucznia samego Maurice'a Duruflé.*” Podczas koncertów wybrzmiewały kompozycje Habilitanta, w tym ich **prawykonania:**

1. *O magnum misterium* na chór mieszany *a cappella*
2. *Quem vidistis pastores* na chór mieszany *a cappella*
3. *Videntes stellam* na chór mieszany i kieliszki
4. *Hodie Christus natus est* na dwa chóry mieszane *a cappella*
5. *Alleluja laterańskie* na chór mieszany i organy
6. *Ite in mundum* na chór mieszany i organy
7. *Regina caeli* na chór mieszany, orkiestrę smyczkową i perkusję

8. *Adoramus te, Christe* na chór mieszany i orkiestrę
9. *Ecce Mater tua* na chór mieszany *a cappella*
10. *Odszedł Pasterz od nas* na chór mieszany i orkiestrę smyczkową
11. *Vexilla regis* na chór mieszany *a cappella*, opr. D. Kusz OP
12. *Crucem tuam* na chór mieszany i orkiestrę
13. *Adoramus te* na sopran solo, chór mieszany i organy
14. *Psalm 117* na chór mieszany i orkiestrę smyczkową
15. *Velum templi* na chór mieszany *a cappella*
16. *Ecce sacerdos magnus* na chór mieszany i orkiestrę symfoniczną
17. *Psalm 63* na chór mieszany *a cappella*
18. *Kantyk trzech Młodzieńców* na kwartet solistów, chór mieszany i organy
19. *Psalm 149* na chór mieszany *a cappella*
20. *Ave Virgo Sanctissima* na chór mieszany, skrzypce i organy
21. *Missa g-moll* na chór mieszany *a cappella*
22. *Modlitwa do Bogurodzicy* na chór mieszany *a cappella*
23. *Alma Redemptoris Mater* na chór mieszany *a cappella*
24. *Miserere mei, Deus* na dwa kwartety wokalne i kwartet smyczkowy
25. *Otwórz się niebo* na chór mieszany i orkiestrę
26. *Veni, veni, Emmanuel* na chór mieszany i orkiestrę
27. muz. i t. za śpiewnikiem ks. Mioduszewskiego, *Urząd zbawienia ludzkiego*, opr. D. Kusz OP
28. *Urząd zbawienia ludzkiego* na chór mieszany i orkiestrę
29. *Requiem za ofiary COVID* na sopran solo, chór mieszany, organy, kontrabas jazzowy i perkusję
30. *Veni Creator Spiritus* na chór mieszany *a cappella*
31. *Te Joseph celebrent* na chór mieszany *a cappella*
32. *Adoramus te, Christe* na chór mieszany i organy
33. *Ave Ros dulcedinis* na chór mieszany, skrzypce i organy
34. *Dziś moją duszę* na chór mieszany *a cappella*
35. *O, Sapientia* na chór mieszany *a cappella*
36. *O, Oriens* na chór mieszany *a cappella*

Jak widać w powyższym spisie wszystkie kompozycje dr. Dawida Kusza OP prawykonane przez Chór Kameralny *Sancta Trinitas* pod Jego dyрекcją mają treść religijną. Utwory te skomponowane są na różne składy wykonawcze, przeważająca jednak ilość (16) na chór mieszany *a cappella* lub z akompaniamentem organów (3) a także z towarzyszeniem skrzypiec (2), sopranu solo (2) a nawet kieliszków (1). Osobną kategorię stanowią utwory wokально-instrumentalne, w których aparatem wykonawczym jest chór mieszany i orkiestra smyczkowa lub symfoniczna (9), z dodatkowym instrumentem jak perkusja (2) czy kontrabas jazzowy (1) lub nietypowy skład jak dwa kwartety wokalne i kwartet smyczkowy (1). Ta różnorodność stosowanych przez Habilitanta środków wykonawczych pokazuje wielorakość zainteresowań twórczych a także możliwości realizacji prawykonania czyli umiejętności współpracy z szerokim środowiskiem muzycznym Krakowa i Małopolski.

Wśród repertuaru na **chór mieszany a cappella** wykonanego przez zespoły pod dyrekcją **Habilitanta** znalazły się utwory kompozytorów różnych epok, stylów i kierunków muzycznych. Podczas koncertu zatytułowanego *Motets et Madrigaux*, wykonanego w ramach *Estivales Puisaye* przez Zespół Wokalny *Singet* z Krakowa, przy akompaniamencie fortepianowym Mateusza Kurcaba, który miał miejsce w 2015 roku w Eglise Saint-Martin d'Ouzouer-Sur-Treze we Francji wybrzmiały utwory XIX wiecznego Johanna Brahmsa i współczesnych Johna Ruttera, Mortena Lauridsena, Boba Chilcotta. Rok później, w ramach wspomnianego festiwalu w miejscowości Ferte-Loupiere Zespół Wokalny *Singet* oraz Emilia Strzecha = fortepian pod dyrekcją Dawida Kusza OP wykonali ponownie dzieła Johanna Brahmsa *Geistliches Lied* i *Schwarzer Wald*, Franza Schuberta *Standchen*, Josefa Rheinbergera *Abendlied op. 69, no. 3*, Felixa Mendelssohna-Bartholdy'ego *Laudate pueri* oraz repertuar polskich kompozytorów jak Stanisława Moniuszko (*Sonety krymskie, Czartydach, Krakowiaczek, Krakowiak*) oraz Stanisława Wiechowicza *Na glinianym wazoniku*. Podczas koncertu w Bazylice Laterańskiej w Rzymie Chór Dominikańskiego Ośrodka Liturgicznego przy akompaniamencie organowym Henryka Krawczyka pod dyrekcją Habilitanta wykonał m.in. utwory znaczących kompozytorów renesansowych jak Thomas Luis de Victoria (*O magnum misterium*), Christopher Tye (*Laudate nomen Domini*), Thomas Tallis (*Nunc Dimittis*), barokowych jak Antonio Lotti *Miserere* a także współczesnych Fr. C. Binachon OP (*Mon Dieu, ma miséricorde*) i Henryk Jan Botor (*Missa Joannis Pauli II: Kyrie, Gloria*). Dawid Kusz sięga po repertuar chóralny *a cappella* o tematyce pasyjnej jak Claudia Monteverdiego *Adoramus te*, Giovanniego Pierluigiego da Palestriny *O crux, ave*, Francesco Soriano *Ecce Mater tua* czy ogólnie sakralnej XX wiecznych kompozytorów jak Charlesa Wood'a *Oculi omnium* wykonana w 2016 roku w Bazylice OO. Dominikanów w Krakowie czy Wojciecha Kilara część *Dona nobis pacem* (z *Missa pro pace*) wykonana przez Chór Międzyuczelnianego Instytutu Muzyki Kościelnej w Basilica Santa Maria Maggiore w Rzymie w 2018 roku. Wśród programów koncertowych Habilitanta znajdują się także utwory o tematyce sakralnej nie wymienionych wyżej kompozytorów polskich i europejskich jak Edward Elgar (*O Salutaris Hostia* na chór mieszany i organy), Giovanni Pierluigi da Palestrina (*Gloria patri* i *Alma Redemptoris Mater*), Giovanni Battista Pitoni (*Cantate Domino*), William Byrd (*Ave Verum Corpus*), Francois Couperin (*Christo resurgenti*), Grzegorz Gerwazy Gorczycki (*Omni die dic Mariae*), Wacław z Szamotuł (*Alleluja, Chwalcie Pana*), Jacques Berthier (*Adoramus te, Christe*).

Do istotnych wydarzeń koncertowych pod dyrekcją **Dawida Kusza OP** należą z pewnością wykonania **wielkich dzieł wokalnie – instrumentalnych**. Wśród znaczących występów, warto odnotować koncert oratoryjno -kantatowy w ramach *Estivales Puisaye* w Charny we Francji w 2015 roku, podczas którego w wykonaniu międzynarodowej obsady (Zespół Wokalny *Singet* (Kraków) i Orkiestra *Camerata Bohemiana* (Praga)) znalazły się Johanna Sebastiana Bacha Kantata *Christ lag in Todesbanden* BWV 4 oraz Georga Friedricha Haendla *Dixit Dominus* HWV 232. Wymieniony repertuar dr Dawid Kusz OP zadyrygował ponownie w tym samym roku w Kolegiacie św. Anny w Krakowie, tym razem z Orkiestrą Kameralną *Fresco Sonare*. W 2016 roku podczas tegoż festiwalu ww. wykonawcy oraz Laurent Jochum realizujący partię *basso continuo* wykonali pod dyrekcją Habilitanta Johanna Sebastiana Bacha Kantatę *Wachet auf* BWV 140, Jana Dimasa Zelenki, *Litaniae Omnium Sanctorum* oraz Grzegorza Gerwazego

Gorczyckiego *Illuxit sol, Laetatus sum*. W 2018 roku w kościele pw. św. Jacka w Rzeszowie Orkiestra Kameralna i Chór Kameralny *Sancta Trinitas* pod dyrekcją Dawida Kusza OP wykonali Marca Antoine'a Charpentiera *Stabat Mater* na chór i orkiestrę smyczkową w opracowaniu Habilitanta. Podczas koncertu zatytułowanego *Nadzieja zawieść nie może* z okazji 10-lecia powstania UPJPII, który odbył się w 2019 roku w Katedrze na Wawelu zabrzmiały prawykonania dwóch dzieł wokalnie-instrumentalnych: Sebastiana Szymańskiego *Missa Spei* na chór mieszany i orkiestrę symfoniczną i Dawida Kusza OP *Ecce sacerdos magnus* na chór mieszany i orkiestrę symfoniczną. Wykonawcami wydarzenia pod dyrekcją Dawida Kusza OP byli: Chór UPJPII w Krakowie *Psalmodia*, Orkiestra Symfoniczna *Passion Art*. Podczas koncertu w 2022 roku w Bazylice OO. Dominikanów, w ramach obchodów 800-lecia OO. Dominikanów w Polsce miało miejsce prawykonanie dzieła Dawida Kusza OP *Requiem za ofiary COVID* na sopran solo, chór mieszany, organy, kontrabas jazzowy i perkusję. Wykonawcami byli: Anna Prajzner – sopran, Karolina Zielińska – perkusja, Marek Pawełek – organy, Maciej Adamczak – kontrabas jazzowy, Chór Kameralny „Sancta Trinitas”. Całość poprowadził kompozytor. Niewątpliwym atutem Habilitanta jest przywracanie publiczności zrekonstruowanych utworów dawnych mistrzów jak *Missa in D* niemieckiego kompozytora przełomu XVIII i XIX wieku Franza Danzi'ego. Wykonanie historycznego dzieła z odnalezionych i zrekonstruowanych rękopisów znajdujących się w Archiwum Polskiej Prowincji OO. Dominikanów w Krakowie odbyło się podczas celebracji Mszy św. w Bazylice OO. Dominikanów w Krakowie. Wykonawcami wydarzenia artystycznego pod dyrekcją Dawida Kusza OP byli: Joanna Radziszewska – sopran, Krzysztof Kozarek – tenor, Orkiestra Kameralna Instrumentów Dawnych, Henryk Krawczyk – *basso continuo*, Chór Kameralny *Sancta Trinitas*. Ważnym przedsięwzięciem artystyczno-religijnym odbywającym się w Krakowie były Światowe Dni Młodzieży, które miały miejsce w dniach 26-31.07.2016 roku. Dawidowi Kuszowi OP przypadło w udziale przygotowanie artystyczne i poprowadzenie od pulpitu dyrygenckiego oprawy muzycznej wszystkich uroczystości z udziałem papieża Franciszka. Chór i Orkiestra Światowych Dni Młodzieży liczące w sumie ok. 380 osób wykonały pod dyrekcją Habilitanta wiele utworów o charakterze liturgicznym, w tym m.in. Henryka Jana Batora, Jacka Sykulskiego, Jacka Gałuszki, Jana Astriaba i w opracowaniu Dawida Kusza OP. Ten repertuar zabrzmiał ponownie w Krakowie jak i Rzeszowie podczas koncertów zorganizowanych z okazji obchodów 1050 rocznicy chrztu Polski. Dawid Kusz OP daje się poznać jako **sprawny wokalista**, współpracując z tak prestiżowymi zespołami jak Chór Polskiego Radia, czy Capella Cracoviensis. Do ciekawych przedsięwzięć wokalnie-instrumentalnych Habilitanta, który wystąpił w roli wokalisty, należy zaliczyć projekt SIGISMUNDUS, w ramach którego w 2022 roku odbył się koncert w Zamku Wielkich Księżąt Litewskich w Wilnie na Litwie. W programie wydarzenia znalazły się takie utwory jak: Cristobal de Morales *Te Deum*, Anonim, Pieśń o weselu najjaśniejszego króla Zygmunta Jacob Arcadelt *Il bianco e dolce cigno*, które wykonał Zespół *Floripari* w składzie: Justyna Grabowska – wirginał, Violetta Szopa – skrzypce, Aleksander Tomczyk – renesansowe i barokowe instrumenty dęte, instrumenty perkusyjne, kierownictwo artystyczne, Mateusz Kowalski – viola da gamba, Adam Nowakowski – lutnia, Bartosz Sałdan – instrumenty perkusyjne, Maria Klich – sopran, lira korbowa, Ilona Szczepańska – alt, Dawid Kusz OP – tenor, Łukasz Dziuba – bas. Innym wydarzeniem artystycznym Krakowa był w 2022 roku koncert z okazji otwarcia Muzeum Dominikanów, podczas którego Dawid Kusz OP wystąpił w

podwójnej roli wokalisty i kierownika muzycznego a w 2023 roku Koncert wielkopostny w ramach cyklu „Koncerty w murach UPJPII” pracowników i studentów Instytutu Muzyki Kościelnej UPJPII, podczas którego wybrzmiała ks. Wojciecha Lewkowicza *Pasja według św. Mateusza*, z rolami wokalnymi Dawida Kusza jako Ewangelisty, Grzegorza Lenarta jako Jezusa, Wiesława Delimata jako Piotra, Judasza i Piłata, oraz z Chórem *Psalmodia* w całości pod dyрекcją Włodzimierza Siedlika. Tak duża ilość prezentacji artystycznych zarówno w roli dyrygenta jak i wokalisty świadczy o wielkim zaangażowaniu dr. Dawida Kusza OP w życie muzyczne Małopolski, Podkarpacia i południowej Polski, bowiem koncerty miały miejsce w wielu reprezentacyjnych kościołach Krakowa (Katedra na Wawelu, św. Agnieszki, Najświętszego Serca Pana Jezusa, Bożego Miłosierdzia, Bazylika Św. Trójcy, Sanktuarium św. Józefa, Kolegiata św. Anny), Rzeszowa (św. Jacka), Lublinie (Bazylika Św. Krzyża), Jasła (św. Antoniego), Wrocławia (św. Wojciecha), Opactwie OO. Benedyktynów w Tyńcu a także przestrzeniach świeckich jak Biblioteka Główna Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Chóry, orkiestry i soliści pod dyрекcją dr. Dawida Kusza OP spotykali się z szeroką publicznością spragnioną muzyki religijnej na wysokim poziomie. Pośród wielu muzyków, z którymi współpracował Habilitant przy różnych projektach artystycznych należy wymienić dwóch dyrygentów – współpracowników akademickich: prof. dr hab. Wiesław Delimat i prof. dr hab. Włodzimierz Siedlik, instrumentalistów – organistów i realizatorów basso continuo: Henryk Krawczyk, Marek Pawełek, Laurent Jochum, Justyna Grabowska, Piotr Windak, instrumentalistów Mateusz Kurcab (fortepian), Karolina Zielińska (perkusja), Aleksandra Czajor, Grażyna Zubik, Malwina Tkaczyk, Mateusz Mańka, Joanna Winiarczyk (instrumenty smyczkowe), wokalistów: Joanna Radziszewska, Anna Pehlken, Olga Trzebicka, Katarzyna Oleś-Blacha, Maria Babicz, Magdalena Pawełek, Łucja Nowak, Maria Klich, Justyna Łokcik, Anna Prajzner, Zuzanna Kozłowska, Katarzyna Młynarska, Ilona Szczepańska, Magdalena Dudek, Barbara Balicka, Krzysztof Kozarek, Wojciech Sznyk OP, Jakub Figus, Piotr Windak, Łukasz Miśko OP, Grzegorz Szulik, Łukasz Dziuba, Karol Cetwiński OSB, Jakub Ciepka. Duża liczba muzyków współpracujących z Habilitantem świadczy o profesjonalizmie dyrygenta, jego pasji muzycznej i umiejętności zarażania nią innych. Habilitant może poszczycić się dziewięcioma płytami CD, z czego pięć zostało wydanych po uzyskaniu stopnia doktora. Są to:

1. *Maranatha* (Współdział w projekcie jako kompozytor); Wydawca: © FUNDACJA DOMINIKAŃSKI OŚRODEK LITURGICZNY
2. *Missa est. Msza święta w kościele św. Marka w Krakowie przed Vaticanum Secundum* (Współdział w projekcie jako dyrygent i wokalista); Wydawca: © UNIWERSYTET PAPIESKI JANA PAWŁA II W KRAKOWIE
3. Dawid Kusz OP, *Alma Redemptoris Mater* (udział w projekcie jako kompozytor i dyrygent); Wydawca: © UNIWERSYTET PAPIESKI JANA PAWŁA II W KRAKOWIE
4. Dawid Kusz OP, *Ite in mundum* (udział w projekcie jako kompozytor i dyrygent) Płyta została objęta patronatem medialnym przez: TVP KULTURA, RADIO KRAKÓW, Serwis dominikanie.pl. Liturgia.pl; Wydawca: © FUNDACJA DOMINIKAŃSKI OŚRODEK LITURGICZNY

5. *Śpij, Jezu, śpij. Kolędy dominikańskie* (udział w projekcie jako aranżer kolęd i gitarzysta) Płyta została objęta patronatem medialnym przez: serwis dominikanie.pl, Liturgia.pl, Gość Niedzielny, Radio Kraków; Wydawca: © FUNDACJA DOMINIKAŃSKI OŚRODEK LITURGICZNY

Po uzyskaniu stopnia doktora do listy nagrań należy dodać dwa **single** (udział w projekcie jako kompozytor i dyrygent): Wydawca: © FUNDACJA DOMINIKAŃSKI OŚRODEK LITURGICZNY:

1. Dawid Kusz OP, *Vinea mea*; Płyta dostępna jest tylko w formie elektronicznej na portalach streamingowych takich, jak: iTunes Store, Apple Music, Amazon Music, Spotify, Deezer, Tidal, Bandcamp;
2. Dawid Kusz OP, *Missa Pacis*; Płyta dostępna jest tylko w formie elektronicznej na portalu streamingowym Spotify;

Oraz dziewięć **nagrań DVD** (udział w projekcie jako kompozytor i dyrygent) Nagrania dostępne w serwisie YouTube; Wydawca: © FUNDACJA DOMINIKAŃSKI OŚRODEK LITURGICZNY:

1. Dawid Kusz OP, Krzysztof Grzeszczak, *Jutrznia Paschalna*
2. Dawid Kusz OP, *Gdy śliczna Panna, A; czemuż mój Jezus* na głosy i instrumenty
3. Dawid Kusz OP, *Wesel się, Królowo*
4. Dawid Kusz OP, *Modlitwa do Bogurodzicy* na chór mieszany *a cappella*, t. Hymn brewiarzowy; Wydawca: © DOMINIKANIE.PL
5. Dawid Kusz OP, *Miserere mei, Deus* na dwa kwartety wokalne i kwartet smyczkowy
6. Dawid Kusz OP, Koncert Adwentowy *Otwórz się niebo*
7. Dawid Kusz OP, *Requiem za ofiary COVID* na sopran solo, chór mieszany, organy, kontrabas jazzowy i perkusję
8. Dawid Kusz OP, Koncert *Rorate coeli*. Adwentowa pieśń tęsknoty
9. Dawid Kusz OP, *Missa Pacis*, na chór mieszany *a cappella*

Wszystkie płyty dokumentują rozwój artystyczny Habilitanta jako kompozytora i dyrygenta a także pogłębianie zainteresowań religijną muzyką chóralną i zespołową.

Działalność kompozytorska dr. Dawida Kusza OP cieszy się w Małopolsce popularnością. Krakowscy dyrygenci jak Stanisław Krawczyński, Wiesław Delimat, Włodzimierz Siedlik, Janusz Wierzgacz, Halina Dyczek. nagrali Jego utwory na sześciu płytach:

1. Henryk Jan Botor, Dawid Kusz OP, Maciej Małecki, *W dzień Bożego Narodzenia*
Wykonawcy: Chór Akademicki Uniwersytetu Jagiellońskiego „Camerata Iagellonica”, Orkiestra Symfoniczna „Passionart”, Janusz Wierzgacz – dyrygent Wydawca: © UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
2. Henryk Jan Botor, Roman Palester, Dawid Kusz, *Kolędy*
Wykonawcy: Jolanta Kowalska-Pawlikowska – sopran, Agnieszka Monasterska – mezzosopran, Zdzisław Madej – tenor, Marcin Wolak – bas, Chór i Orkiestra Kameralna Akademii Muzycznej w Krakowie, Stanisław Krawczyński – dyrygent, Wydawca: © AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE

3. Chór Kameralny „Ave Florum Flos”, *Adoramus Te*
Wykonawcy: Chór Kameralny „Ave Florum Flos” (Berlin), Wydawca: © AVE FLORUM FLOS 2019
4. Chór „Psalmodia”, *Confido*, Wykonawcy: Chór Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II „Psalmodia”, Marek Pawełek – organy, Włodzimierz Siedlik – dyrygent, Wydawca: © UNIWERSYTET PAPIESKI JANA PAWŁA II W KRAKOWIE 2020
5. Polska Federacja Pueri Cantores, *Hymny. 30 lat (1992-2022)*, Wykonawcy: Chór Polskiej Federacji *Pueri Cantores*, Chór Parafii Chrystusa Miłosiernego w Białej Podlaskiej, Schola *Cantorum Misericordis Christi*, Chór *Psalmodia* UPJPII w Krakowie, Chór Archidiecezjalnej Szkoły Muzycznej *Pueri Cantores Cracoviensis*, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Krakowskiej, Marek Pawełek – organy, Wiesław Delimat – dyrygent, Wydawca: © ARS SONORA 2021
6. *Ave, Mater Dolorosa*, Wykonawcy: Chór Kameralny *Kantorei Sankt Barbara*, Krzysztof Musiał – organy, Halina Dyczek – dyrygent, Wydawca: © Bartłomiej Staniak, Grzegorz Klimczak

Należy także docenić **wykonania utworów** Habilitanta podczas prestiżowych festiwali jak: Międzynarodowy Festiwal *Warszawska Jesień*, 28 Międzynarodowy Festiwal Kompozytorów Krakowskich, 50 Międzynarodowy Festiwal *Dni Muzyki Organowej* w Krakowie, Festiwal *Musica divina*, 41 Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej w Białymstoku oraz przez słynne zespoły, które także prawykonały utwory Dawida Kusza w przestrzeniach artystycznych różnych miast jak: Zespół Wokalny Voces8 (Wielka Brytania) w Bazylice Mariackiej w Krakowie; Polski Chór Kameralny Cappella Gedanensis, dyr. J. Łukaszewski w kościele pw. Św. Jana w Gdańsku; Zespół wokalny *Octava Ensemble*, dyr. Maria Januszkiewicz, w Bazylice OO. Jezuitów w Krakowie; Chór Kameralny Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w Katedrze pw. Św. Marcina i Mikołaja w Bydgoszczy; Chór Kameralny *Cantores Minores Wratislavienses*, dyr. P. Karpeta w Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku; *Cracow Singers* (przyg. Karol Kusz), Schola OP Wrocław, *Capella Grissoviensis* (przyg. D. Kusz OP), Mateusz Rusowicz – dyrygent, w Bazylice Kolegiackiej Wniebowzięcia NMP w Krzeszowie. Dr Dawid Kusz OP czterokrotnie został zaproszony przez Stowarzyszenie *Passionari*, Instytut Pamięci Narodowej do udziału w **pracach jury** eliminacji wojewódzkich Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Niezłomnej. Wziął udział w pracach jury Małopolskiego Konkursu Pieśni Religijnej – Nie lękajcie się! im. Jana Pawła II. Choć ranga tych imprez jest głównie regionalna, to zakres oddziaływania kulturotwórczego należy uznać za znaczący. Na uwagę zasługuje także udział dr. Dawida Kusza OP w **projektach artystycznych realizowanych ze środowiskami pozaartystycznymi** jak cykliczne Adwentowe Warsztaty Muzyczno-Liturgiczne pod egidą Wrocławskiego Liturgicznego Studium Wokalnego, Warsztaty Muzyki Niezwykłej organizowane przez Fundację Dominikańskiego Ośrodka Liturgicznego w Krakowie, Warsztaty *Muzyka Duszy* w Gdańsku, których organizatorem jest Stowarzyszenie *Muzyka Liturgiczna*, Warsztaty Chóralne dla Chórów Duszpasterstw Akademickich *In Unitate* w Lublinie pod skrzydłami Polskiej Prowincji OO. Dominikanów oraz *Liturginès Muzikos Dirbtuvès* zorganizowane w Wilnie na Litwie przez OO. Dominikanów.

Działalność naukowa

W latach 2015-2024 dr Dawid Kusz OP uczestniczył w życiu naukowym biorąc dwukrotnie udział w **ogólnopolskich konferencjach** jako moderator w krakowskich uczelniach oraz publikując cztery **artykuły**: dwa w periodyku *Pro Musica Sacra* oraz dwa w Akademiach Muzycznych w Bydgoszczy i Wrocławiu. W kręgu zainteresowań naukowych Habilitanta jest szeroko pojęta muzyka religijna w kompozycjach Feliksa Nowowiejskiego i Franza Danziego, „dominikańska” muzyka liturgiczna oraz chorał gregoriański. Pełnił także funkcję recenzenta tekstów do *Czasopisma Naukowego Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu* (2) oraz do czasopisma katedry organów i muzyki kościelnej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach *Viriditas musicae* (1). W Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II pełni funkcję członka Rady Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego oraz sekretarza redakcji punktowanego rocznika naukowego *Pro Musica Sacra*. Jednym z zadań dr. Dawida Kusza jest aplikowanie w krajowych grantach dedykowanych rozwojowi czasopism naukowych. W roku 2017 Habilitant był członkiem uczelnianego zespołu realizującego grant badawczy pt. *Miejsce śpiewu i organów w muzyce religijnej* a w latach 2018-2019 był odpowiedzialny za realizację grantu zatytułowanego *Między chorałem a współczesnością – chorał gregoriański a współczesna muzyka religijna (wokalna, wokalno – instrumentalna, organowa)*.

Działalność dydaktyczna

Dr Dawid Kusz OP pracuje w kilku uczelniach Krakowa: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Katedra Muzyki Kościelnej, Kolegium Filozoficzno – Teologiczne OO. Dominikanów (Afilacja UPJP II w Krakowie), Kolegium Filozoficzno – Teologiczne OO. Dominikanów (Afilacja Akademia Katolicka w Warszawie - Collegium *Bobolanum*), Dominikańskie Studium Filozofii i Teologii. W UPJPII prowadzi zarówno zbiorowe zajęcia teoretyczne jak i indywidualne: Historia muzyki, Analiza dzieł muzyki religijnej, Zespoły wokalne z elementami dyrygowania, techniki wokalne i metodyki prowadzenia chóru, Harmonia modalna, Dyrygowanie, Kontrapunkt, Kompozycja liturgiczna, Praktyki zawodowe. W uczelniach dominikańskich naucza śpiewu gregoriańskiego i liturgicznego a także prowadzi wykłady monograficzne zatytułowane: 1. Teologia muzyki, 2. Geneza, struktura i znaczenie form liturgiczno – muzycznych oraz 3. Między tradycją a współczesnością. Muzyka religijna XX i XXI wieku. Dwukrotnie pełnił funkcję recenzenta egzaminu dyplomowego z Muzycznej Animacji Liturgicznej, wypromował z przedmiotu dyrygowanie trzech absolwentów. Współtworzył program studiów na kierunku Muzyka Kościelna (I stopień) przygotowując moduł kompozycja liturgiczna.

Za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej został nagrodzony przez J.M. Rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie **Nagrodą II Stopnia** (2021).

Po dokonaniu oceny działalności artystycznej, naukowej i dydaktycznej dr. Dawida Kusza OP stwierdzam, że stanowi on twórczy wkład w rozwój dziedziny sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne i w mojej ocenie wypełnia kryteria związane z samodzielnym prowadzeniem pracy artystycznej, a tym samym spełnia wymagania stawiane kandydatom starającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w tym zakresie.

Ocena dzieła artystycznego

Dr Dawid Kusz OP przedstawił do oceny płytę CD zatytułowaną *Alma Redemptoris Mater – Dawid Kusz OP* w wykonaniu pod swoją dyrekcją projektowego 22 osobowego chóru mieszanego, 4 osobowej męskiej Scholi gregoriańskiej, (której trzej członkowie wchodzi w skład chóru, czwartym jest dyrygent Dawid Kusz OP), 12 osobowej kameralnej orkiestry smyczkowej poszerzonej o dwoje perkusistów i organisty Marka Pawełka. Nagranie płyty zostało zrealizowane przez renomowaną firmę Ars Sonora Jakuba Garbacza w dwóch krakowskich kościołach w 2019 roku: Sanktuarium Jana Pawła II dnia 7 lutego oraz p.w. św. Agnieszki w dniach 8-9 lutego. Autorem zdjęć dyrygenta – Dawida Kusza OP i zespołu wykonawczego podczas nagrań płyty wykorzystanych w jej booklecie jest Maciej Ordowski, autorem projektu okładki br. Jacek Hajnos OP a składu CD Mirosław Łukasiewicz – firma IMPRESSUM. Wydanie albumu dofinansowane zostało z subwencji dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przyznanej przez Ministra Edukacji i Nauki na 2021 rok.

Zawartość płyty o ogólnym czasie 52'01" stanowi 5 utworów chóralnych *a cappella* i *Adagio na smyczki Alma Redemptoris Mater* skomponowanych przez Dawida Kusza OP, 4 śpiewy chóralu gregoriańskiego oraz Krzysztofa Grzeszczaka *Fantaisie sur la Salve Regina* na organy. Kolejność utworów zawartych na płycie *Alma Redemptoris Mater – Dawid Kusz OP* jest nieprzypadkowa, bowiem zazwyczaj kompozycję współczesną poprzedza śpiew chóralowy o tej samej treści:

1. Velum Templi (Dawid Kusz OP) – 3:33
2. Recordare Virgo Mater (chórał gregoriański) – 2:46
3. Recordare Virgo Mater (Dawid Kusz OP) – 8:39
4. Fantaisie sur la Salve Regina (Krzysztof Grzeszczak) – 8:35
5. Solemnitas (Dawid Kusz OP) – 4:54
6. Alma, Redemptoris Mater (chórał gregoriański) – 1:18
7. Adagio na smyczki – Alma Redemptoris Mater (Dawid Kusz OP) – 6:03
8. Ave Regina caelorum (chórał gregoriański) – 1:00
9. Ave Regina caelorum (Dawid Kusz OP) – 4:56
10. Regina caeli (chórał gregoriański) – 2:15
11. Regina caeli (Dawid Kusz OP) – 7:28

Płyta *Alma Redemptoris Mater* znakomicie wpisuje się w główny nurt zainteresowań twórczych Habilitanta, którym jest komponowanie i wykonywanie repertuaru muzyki sakralnej. Religijna tematyka warstwy muzycznej i słownej (w całości w języku łacińskim) płyty jest zawarta w antyfonach maryjnych, stanowiących formę modlitwy skierowanej do Matki Boga – Maryi. Ich charakter określany jest jako poetycko – muzyczny i takiż zachowany jest w wykonaniu poszczególnych śpiewów gregoriańskich na płycie przez scholę. Wyróżnia się cztery podstawowe „wielkie” antyfony maryjne do użytku w liturgii Kościoła: *Alma Redemptoris Mater*, *Ave Regina caelorum*, *Regina caeli*, *Salve Regina*. Wszystkie znalazły swoją konkretyzację dźwiękową we współczesnych kompozycjach Dawida Kusza OP oraz w jednym przypadku Krzysztofa Grzeszczaka w organowym utworze *Fantaisie sur la Salve Regina*, który jak mierniam nie podlega ocenie. Nie jest bowiem kompozycją Habilitanta ani utworem, w wykonaniu którego bierze udział. Wymienione pierwsze trzy antyfony następują po sobie w

porządku kalendarza liturgicznego. Wykorzystanie chorału gregoriańskiego jako cytatu, wielogłosowego opracowania czy też jedynie inspiracji we współczesnych utworach chóralnych jest powszechne. W ten nurt wpisują się kompozycje Dawida Kusza OP zaprezentowane do oceny habilitacyjnej. Płyte otwiera utwór *Velum Templi Świątynie Veluma*, którego tłumaczenie tekstu z Ewangelii wg św. Mateusza 27:51-52 i św. Łukasza 23:42 brzmi: *Zasłona świątyni rozdarła się i ziemia się zatrzęsała; a łotr, który był z nim ukrzyżowany, zawołał: Wspomnij na mnie, Panie, gdy wejdiesz do swojego królestwa. I skały się rozerwały i groby się otworzyły i wiele ciał świętych, którzy zaśnęli, powstało.* Brzmienie tej kompozycji na chór mieszany *a cappella* o modlitewnym, spokojnym charakterze wprowadza słuchacza w świat zadumy. Dialogowa korespondencja partii głosów żeńskich i męskich przypominająca dialog Jezusa z łotrem, z wplecionymi fragmentami chorału gregoriańskiego, nienagannie wykonanymi przez jednolicie brzmiące barytony, wielokrotność powtórzeń rozbudowanych akordów wybarwionych sekundami na kulminacyjnym słowie *Domine* i finałowe rozbudowane, acz świetliste *Amen* zbudowały narrację muzyczną utworu. Nienaganna intonacja chóru brzmiącego bardzo jednolicie, soczyście a zarazem miękko, podparta długimi frazami wykonanymi legato spowodowała efekt eterycznego charakteru kompozycji, co wymagało od zespołu wielkiego wysiłku głosowego i umiejętności wokalnych a od dyrygenta wrażliwości muzycznej. Kolejno zabrzmiał chorał gregoriański *Recordare Virgo Mater* wykonany responsorialnie przez solistę Wojciecha Sznyka OP i scholę naprzemiennie. Błagalny tekst do Najświętszej Maryi Panny Pośredniczki: *Wspomnij, Panno Matko Boga, gdy stoisz przed obliczem Pana, byś mówiła za nami dobre rzeczy i odwróć od nas Jego gniew* stał się podstawą jego muzycznej wizualizacji w kolejnym utworze prezentowanym na płycie przez Habilitanta. Muzyczna warstwa utworu *Recordare Virgo Mater* skomponowana na chór mieszany i orkiestrę smyczkową z instrumentami perkusyjnymi w ciekawy, wręcz nietuzinkowy sposób przybliży słuchaczowi jego treść. W pozorny chaos dźwięków wydobywających się z instrumentów zapoczątkowany pojedynczymi tonami snującymi się z nicości, wpleciona jest wielogłosowa warstwa chóralna iluzorycznie niepasująca do warstwy orkiestry. Faktura wokalna traktowana jest wielorako: zarówno jako narastająca wielodźwiękowa narracja nakładających się akordów dająca wrażenie stereofoniczności, jak i jednogłosowych chorałowych odniesień. W długiej ponad ośmiominutowej kompozycji chór pod dyktando Dawida Kusza OP pokazał szerokie spektrum możliwości wokalnych, umiejętnego stopniowania dynamicznego, łagodnego cieniowania fraz, budowania napięcia ekspresyjnego do kulminacji. Staranne wejścia chóru wyłaniające się z nieokreślonej tonacyjnie magmy warstwy instrumentalnej wymagają precyzyjnego aufaktu dyrygenta. Perfekcyjność wykonania świadczy o sprawności dyrygenckiej o. Dawida Kusza OP. Tekst utworu chóralnego *a cappella Solemnitas* Dawida Kusza OP wskazuje na Wielkanoc, którą papież Grzegorz I (540-604) zwany Wielkim w VI wieku nazwał uroczystością uroczystości. Kompozycja zbudowana jest na dwóch wiodących motywach konsekwentnie rozwijanych w szerokie pasma trudnych, często sekundowych, ośmiogłosowych akordów, przeplatanych krótkimi motywami chorału gregoriańskiego, aż do finalnego cytatu chorału *Magnificat anima mea Dominum* na tle wokalnego „szumu”. Również w tym utworze zespół wokalny pokazał swoją wysoką jakość i kunszt wykonawczy. Szczególnie urzekła mnie umiejętność słyszenia harmonicznego chórzystów, bowiem wykonanie w czystej intonacji swojej partii na tle rozbudowanej, nieoczywistej harmonii warstwy wokально-instrumentalnej wymaga dużej sprawności nie tylko

głosowej ale i ogólnie muzycznej. Kolejno słyszymy w wykonaniu scholii gregoriańskiej antyfonę *Alma Redemptoris Mater* oraz jej współczesną wizję kompozytorską w *Adagio na smyczki - Alma Redemptoris Mater. Święta Odkupiciela Matko* to antyfona na czas Adwentu, Bożego Narodzenia, aż do komplety Uroczystości Ofiarowania Pańskiego. Do Liturgii Godzin antyfona ta została dołączona w 1350 roku. Jej autorem jest Hermanus Contractus, benedyktyn żyjący w latach 1013-1054 w klasztorze Reichenau. Antyfona wyraża prośbę do Maryi, dziewiczej Matki Odkupiciela, która dla ludzi jest „dostępną bramą nieba”, aby przyszła z pomocą nie tylko ludowi, który upada i podnosi się z upadku, lecz także aby zmiłowała się nad grzesznikami. Jest to antyfona, można by rzec, zapomniana przez współczesnych kompozytorów. Jej tekst jest mało wykorzystywany w utworach wokalnych. Taką sytuację mamy także i w tym przypadku. Chorał *Alma Redemptoris Mater* znalazł swoje opracowanie twórcze w utworze czysto instrumentalnym. Na początku kompozycji słyszalny jest wyraźny cytat incipitu gregoriańskiego, w dalszym jej przebiegu melodia chorałowa gubi się, jakby rozplywa w zawoalowanym świecie rozedrganej materii dźwiękowej. Ten ciekawy zabieg techniki kompozytorskiej pokazuje Dawida Kusza OP jako sprawnego twórcę o rozmaitych pomysłach i nieograniczonej wyobraźni. Niewątpliwie bardzo dobre wykonanie utworu przez orkiestrę smyczkową pomaga w jego odbiorze. W opisie i ocenie dzieła, nie wolno pominąć dodatkowej ale niezwykle istotnej umiejętności Kandydata, czyli znajomości problemów techniczno-wykonawczych instrumentów smyczkowych. W utworze tym słychać kompozytorskie swobodne operowanie fakturą instrumentalną, umiejętne wydobywanie przez dyrygenta szlachetności barwy orkiestry i ekspresyjnego wspólnego muzykowania. Kolejną antyfoną nagrany na płycie jest wielkopostna *Ave Regina Caelorum*, która w dosłownym tłumaczeniu oznacza *Witaj Królowo Nieba*. Autor tej antyfony nie jest znany, ale przypisuje się ją Goffredowi di Vendome, męczennikowi żyjącemu w latach 1093 – 1132 lub św. Bernardowi (zm. 1153 r.). Po wyszczególnieniu tytułów Maryi (*Królowa nieba, Pani Aniołów, Źródło i Brama Zbawienia*), następuje prośba o wstawiennictwo u Chrystusa. Ten śpiew antyfonalny ma dwie odmienne melodie. Pierwsza z nich pochodzi ze średniowiecza. Autorem drugiej melodii antyfony jest benedyktyn Joseph Pothier OSB. Wprowadził ją do antyfonarza rzymskiego w 1912 roku i tę prostszą melodycznie antyfonę wykonuje Habilitant wraz ze scholą gregoriańską. Utwór chóralny *a cappella Ave Regina caelorum* Dawida Kusza OP jest wewnętrznym dwuczęściową kompozycją z wyraźnym incipitem gregoriańskim i dalszymi do niego odniesieniami. Chór pokazuje się w szybkich przebiegach jako zespół bardzo sprawny artykulacyjnie, ze znakomitą dykcją oraz akcentacją słowno-muzyczną i podobnie jak we wcześniejszych produkcjach artystycznych z nienaganną intonacją, słyszalną zwłaszcza w kwintowych paralelizmach. W wykonaniu słychać głęboką żarliwość, modlitwę i prośbę, wypływającą z porozumienia zespołu z dyrygentem i ich wspólnej interpretacji słów antyfony. Ostatnim śpiewem gregoriańskim na płycie jest *Regina caeli*, czyli *Królowo Nieba*. Została ona skomponowana około 1200 roku, a jej autor nie jest znany. Przytaczana jest historia o poprowadzeniu przez papieża Grzegorza Wielkiego (zm. 604 r.) pokutnej procesji przez ulice Rzymu, której celem było wyblaganie Boga o uwolnienie miasta od zarazy. W procesji niesiono ikonę Bogarodzicy, nazywaną „Ocaleniem ludu rzymskiego”. Podczas przejścia przez *Pons Aelius* – dzisiejszy most Świętego Anioła – papież miał usłyszeć śpiew Aniołów: *Królowo nieba, wesel się. Alleluja. Bo ten, któregoś zrodziła. Alleluja. Zmartwychwstał, jak zapowiedział. Alleluja*. Papież polecił do tego tekstu dodać wers *Módl się za nami do Boga*.

Alleluja. Podobnie jak antyfona *Ave Regina caelorum*, ma ona dwie melodie. W wykonaniu scholi gregoriańskiej słyszymy bogatszą melodycznie wersję pierwszą. Finałowym utworem płyty jest *Regina caeli* Dawida Kusza OP na chór mieszany i orkiestrę smyczkową poszerzoną o instrumenty perkusyjne. Ciekawa, wewnątrznie trzyczęściowa wizualizacja dźwiękowa antyfony opierająca się na głównym motywie incipitu, zainicjowanego przez męskie głosy a następnie przejętego i rozwijanego przez orkiestrę. Środkowy fragment utworu jawi się jako aleatoryczna korespondencja pojedynczych, nakładanych warstwowo na siebie głosów żeńskich, wsparta podobnie aleatoryczną materią dźwiękową orkiestry na tle wyłaniającego się z oddali incipitu antyfony wykonanego na skrzypcach. Trzecią część inicjuje mocne wejście głosów męskich na słowie *Resurrexit* prowadząc do muzycznej wizji zmartwychwstania przez wielokrotne, stonowane powtarzanie słowa *Alleluja*. Wielokrotność powtórzeń pewnych formuł melodyczno-rytmicznych na jednym słowie może prowadzić do trudności intonacyjnych, jednak chór, sprostał trudnemu zadaniu. Kompozytor nie zastosował tu pompatycznego finału w dynamice *forte* i rozbudowanej fakturze wokально-instrumentalnej ale zdążył do subtelnej brzmienia pustej kwinty i oktawowego unisonu, aż do efektu *al niente* w partii kontrabas. Słuchając utworu staje przed oczyma obraz wczesnośredniowiecznej procesji błagalnej, której jak głoszą przekazy przewodniczył papież Grzegorz Wielki. Zarówno instrumentalisci jak i wokaliści wykazali się dużą muzykalnością i wrażliwością artystyczną podążając za wizją twórczą kompozytora i dyrygenta.

Wykonanie wszystkich utworów zaprezentowanych na płycie *Alma Redemptoris Mater – Dawid Kusz OP* złożonej do oceny przez Habilitanta jest na bardzo wysokim poziomie artystycznym i dowodzi niezwykłych kompetencji oraz profesjonalizmu kompozytora i dyrygenta. Na szczególne słowa uznania zasługuje świetnie brzmiący chór projektowy, o dużych walorach wokalnych, technicznych, pracy oddechowej, wyrównanym brzmieniu i elastyczności interpretacyjnej. Połączenie tradycji chorału gregoriańskiego antyfon maryjnych ze współczesnym językiem muzycznym jednego kompozytora - o. Dawida Kusza OP zaowocowało ciekawą pozycją repertuarową. Dodatkowym atutem płyty jest autorska interpretacja tych kompozycji od pulpitu dyrygenckiego przez ich twórcę.

Dzieło artystyczne przedstawione do oceny przyjmuję bez zastrzeżeń.

Konkluzja

Z przedstawionej dokumentacji dorobku artystycznego, naukowego i dydaktycznego oraz wskazanego osiągnięcia artystycznego płyty CD *Alma Redemptoris Mater – Dawid Kusz OP* będących podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wnioskuje, że o. dr Dawid Kusz OP jest osobą świadomą swojej misji w środowisku twórczym jako dyrygent, kompozytor i organizator życia muzycznego. Działalność Habilitanta łącząca świat religijnej duchowości ze świeckim postrzeganiem muzyki przynosi ciekawe efekty i udowadnia, że zbalansowane współistnienie sacrum i profanum w sztuce jest możliwe. Potencjał artystyczny i pedagogiczny jakim dysponuje o. dr Dawid Kusz OP jest gwarancją dalszego rozwoju Jego samego, powierzonych Mu studentów i krakowskiego środowiska muzycznego. Jednoznacznie stwierdzam, że zarówno dorobek zawodowy jak i przedstawione do oceny dzieło spełniają wymogi Ustawy, w związku powyższym konkluzja recenzji jest pozytywna.

Alma - Bogallec 14